

Ruokavirasto
kirjaamo@ruokavirasto.fi

Viite: 4342/00.01.02.00.01/2026

Asia: Lausunto luonnoksesta eläinlääkintähuollon valtakunnalliseksi suunnitelmaksi 2027–2028

Eläinlääkäriliitto kiittää mahdollisuudesta lausunnon antamiseen.

Yleiset huomiot

Päivitetty ohje on kokonaisuutena hyvä ja kattava. Valtionhallinnon uudistus ja siitä seurannut Aluehallintovirastojen toiminnan päättymisen ja tehtävien siirrot Ruokavirastoon ovat johtaneet muutoksiin erityisesti osassa 2. Olisi selkeämpää, jos muutoksista ja niiden taustasta kerrotaisiin jo suunnitelman alussa esimerkiksi johdannossa.

Lausuntopyynnössä todetaan suunnitelman valvontaosan olevan vielä viimeistelemätön ja tämä onkin nähtävissä tekstissä. Tekstin viimeistelyn yhteydessä tulee varmistaa kokonaisuuden yhtenäistäminen. Muun muassa lainsäädäntöviittaukset tulee tarkistaa ja päivittää. Erityisesti viittaukset vanhaan elintarvikelakiin 23/2006 on syytä korjata, ja lakien kirjoitusasu tulee yhdenmukaistaa koko tekstissä. Suoritteiden laskutuksesta tulisi tehdä yhtenäinen kappale, jossa tarkennettaisiin mitä valvonnan suoritteita voidaan laskuttaa ja kuka tämän tekee. Nyt laskutuksen osalta ohjeistus on hyvin vaihtelevaa suunnitelman eri kohdissa. Erityisesti kaivattaisiin ohjeistusta luonnonvaraisten eläinten lopettamisen laskutuksesta. Heinäkuussa voimaan tullut muutos eläinten hyvinvointilain 118 §:ään toi nämä kustannukset taas yksiselitteisesti valtion korvattaviksi.

Ohjelmaluonnoksessa mainitaan useissa kohdissa tiedonsiirtoon käytettävät formulalomakkeet. Käytännössä ne on todettu käyttöjärjestelmältään huonoksi ja hankaloittavan työn raportointia. Niiden osalta olisi hyvä ainakin kirjata tavoitteeksi kehittää raportointijärjestelmää toimivammaksi ja nykyaikaisemmaksi.

Yksityiskohtaiset huomiot

1.1 Yleisen edun kannalta välttämättömät eläinlääkäripalvelut

Kohtaan 8) lisääntymiseen liittyvät tarkastukset ja tutkimukset sekä lisääntymisongelmien hoito elintarviketuotantoa varten pidettävälle naudoille, sioille, lampaille, vuohille ja poroille voisi selkeyden vuoksi lisätä alakohdaksi maininnan, että kohdassa mainittujen tuotantoeläinlajien osalta lisääntymiseen liittyviin tarkastuksiin ja tutkimuksiin katsotaan sisältyvän myös ultraäänitutkimukset. Tämä on erikseen mainittu eläinlääkintähuoltolain hallituksen esityksessä kohdan 8 perusteluissa.

1.5 Toimintaedellytykset eläinlääkäripalvelujen tuottamiseen

Lause ”Päivystäjän tilapäiseen majoittumiseen soveltuvat asianmukaiset tilat järjestetään yhteistoiminta-alueella niihin toimipisteisiin, joista päivystystoimintaa harjoitetaan.” olisi selkeämpi aktiivimuodossa

esim. ”Yhteistoiminta-alueella tulee järjestää päivystäjän tilapäiseen majoittumiseen soveltuvat asianmukaiset tilat niihin toimipisteisiin, joista päivystystoimintaa harjoitetaan.”

1.6.1 Päivystyksen järjestämistä koskeva yhteistoimintavelvoite

Kohdassa kuvataan keskitettyä yhteydenottopalvelua seuraavasti: *”Keskitetyn yhteydenottopalvelun tarkoituksena on tehostaa eläinlääkäripäivystyksen toimintaa keskittämällä eläinlääkäripalveluja koskevat yhteydenotot yhteen paikkaan, josta asiakas voidaan ohjata päivystävälle vastaanotolle tai tilata eläinlääkäri käymään eläimen pitopaikassa.”* Tästä saa sellaisen käsityksen, että eläimen omistaja tai haltija päättää aina tarvittavasta eläinlääkärikäynnistä. Erityisesti päivystyksellisten tapausten osalta eläinlääkärin tekemän arvion hoidon kiireellisyydestä ja tarpeellisuudesta tulisi kuitenkin olla ensisijainen.

2.1. Yleistä

Valvontaosiossa ei toisin kuin eläinlääkäripalvelujen järjestämistä koskevassa osiossa oteta erikseen kantaa valvontatehtävissä tarvittavien tilojen, laitteiden ja välineiden vaatimuksiin. Suunnitelmaa olisi hyvä täydentää ohjeistuksella vähimmäisedellytyksistä, jotka vaaditaan valvontatehtävien asianmukaiseksi suorittamiseksi. Valvontaeläinlääkärit eivät välttämättä työskentele samoissa työpisteissä praktikoiden kanssa, joten praktiikkaan vaadittaviin tiloihin ei voida tältä osin yksin nojata. Valvontaeläinlääkäreillä tulisi olla käytössään vähintään suojavarusteiden pesuun ja desinfiointiin sekä esimerkiksi tautiriskin omaavien, laittomasti maahantuotujen eläinten tarkastamiseen soveltuva pestävä ja desinfioitava tila, joka on osoitettu yksinomaan eläinlääkärien käyttöön. Lisäksi suunnitelmassa tulisi edellyttää asianmukaisia tiloja varusteiden huoltoon ja desinfektioon tautiriskien ehkäisemiseksi.

2.1.1. Ruokaviraston ohjaus ja yhteistyö järjestäjän ja kunnaneläinlääkäreiden kanssa

Kohdan mukaan *”Kunnaneläinlääkäreillä ja heidän sijaisillaan on oltava henkilökohtainen työ sähköposti käytössään.”* Käytännössä hyvin lyhytaikaisille sijaisille voi olla mahdotonta hankkia työ sähköposti. Esimerkiksi yksittäisen viikonlopun päivystävä sijainen tuskin ehtii sähköpostia edes käyttämään. Voisiko tämän muotoilla esimerkiksi näin: *”Kunnaneläinlääkäreillä ja heidän sijaisillaan, lukuun ottamatta hyvin lyhytaikaisia sijaisia, on oltava henkilökohtainen työ sähköposti käytössään.”*

2.3.1 Elävien eläinten ja sukusolujen sisämarkkinasiirrot

Kohdan mukaan kunnaneläinlääkäri voi tehdä hallintopäätöksen kiireellisessä tilanteessa, kun jäsenvaltioiden välisiä siirtoja koskevia vaatimuksia on rikottu eikä Ruokavirasto tai Tulli ole vielä ryhtynyt asiassa toimenpiteisiin. Tässä tulisi korostaa, että kyse on erittäin poikkeuksellisista tilanteista ja lähtökohtaisesti päätökset tekee valtioneläinlääkäri. Läänineläinlääkärien tehtävien siirrettyä Ruokavirastolle ja tämän aiheuttamien muutosten myötä valtion tehtäviä ei tule siirtää kuntien hoidettavaksi.

2.3.3. Tuonti EU:n ulkopuolelta

Sinisessä laatikossa lakilainaus (Laki eläinten sekä eräiden tavaroiden tuontivalvonnasta) loppuu kesken.

Kohdassa *”Tuontivalvontalaki 12 §: Kunnaneläinlääkäri tekee alueellaan ja / tai Ruokaviraston määräyksestä tarkastukset ja mahdolliset erikseen vaaditut toimenpiteet laittomasti maahantuoduille eläimille tai epäilyksen perusteella laittomasti maahantuoduille eläimille.”* Lauseessa *”ja/tai”* kohdan voisi korvata vain sanalla *”tai”*, joka kattaa molemmat tilanteet tässä tapauksessa.

”Kunnaneläinlääkäri ei tee päätöstä EU:n ulkopuolelta laittomasti tuoduksi epäiltyjen tai laittomasti tuotujen eläinten tapauksissa. Ruokavirasto voi tarvittaessa määrätä kunnaneläinlääkäriä tekemään hallintopäätöksessään määrättyjä toimenpiteitä.” Selkeämpi olisi sanamuoto *”Kunnaneläinlääkäri ei ole oikeutettu tekemään...”*

"Kunnaneläinlääkärin tekemät eläintautilain 56 §:n mukaiset tarkastukset ja näytteenotto on säädetty maksulliseksi kunnaneläinlääkärin maksullisista suoritteista annetussa asetuksessa." Asetuksesta käy ilmi, että kunta toimittaa tiedot Ruokavirastolle laskutusta varten. Selvyyden vuoksi tämän voisi todeta myös EHO:ssa esimerkiksi erillisessä suoritteiden laskuttamista käsittelevässä kohdassa.

2.6. Eläinten tunnistamisen ja rekisteröinnin valvonta

Kunnaneläinlääkärin tekemät tarkastukset

Kohdan mukaan: *"Kunnaneläinlääkäri voi siirtää tuotantoeläinten laajat tunnistamisen ja rekisteröinnin asiat elinvoimakeskukselle."* Lauseesta saa käsityksen, että kunnaneläinlääkäri voi yksipuolisesti halutessaan siirtää nämä tehtävät elinvoimakeskukselle. Mikäli tarkoitus on, että näiden tehtävien siirrosta sovitaan, olisi parempi muotoilu esimerkiksi: *"Kunnaneläinlääkäri voi sopia tuotantoeläinten laajojen tunnistamisten ja rekisteröintien asioiden siirtämisestä Elinvoimakeskuksille."*

Kunnaneläinlääkärin tekemät toimet ja hallintopäätökset

Viimeisen kappaleen loppuun olisi hyvä selvyyden vuoksi lisätä maininta, että eläinten tunnistamis- ja rekisteröintivalvonnan seuraamusmaksun voi määrätä Ruokavirasto tai Elinvoimakeskus.

2.7 Eläinten hyvinvoinnin valvonta

Kohdan mukaan kunnaneläinlääkäri seuraa itsenäisesti eläintenpitäjä- ja pitopaikkarekisteristä toimijoita. Epäselväksi jää mitä seurataan. Onko tarkoitus seurata esimerkiksi uusia toimijoita tai toimijoiden määriä?

Maksullisuus

Otsikon alla on kappale samalla käynnille suoritetuista usean eri lainsäädännön tarkastuksista ja näistä peritystä maksusta. Tämä kappale sopisi todennäköisesti paremmin jonnekin muualle kuin eläinten hyvinvoinnin valvonnan alle.

Liite 3 Resurssitarpeen arviointi

Ohjeen mukaan lemmikkien määrän arviona voi käyttää 1/8 asukasta. Ohjeesta ei selviä mihin tämä luku perustuu. Todellinen määrä lieene suurempi. Esimerkiksi Tilastokeskuksen mukaan Suomessa oli vuonna 2022 noin 700 000 koiraa ja 590 000 kissaa. Kennelliiton vuonna 2023 teettämän selvityksen mukaan Suomessa olisi pelkästään koiria yli 800 000. Olisiko esimerkiksi koirarekisterin tietoja mahdollista käyttää apuna täsmällisemmän arvion saamiseen?

Ohjeen mukaan kokoaikaisen valvontaeläinlääkärin arvioidaan tekevän keskimäärin 15–20 fyysistä tai hallinnollista tarkastusta kuukaudessa joko yksin tai parityöskentelynä. Tästä jää epäselväksi odotetaanko jokaiselta valvontaeläinlääkäriltä 15–20 tarkastusta riippumatta siitä, onko tarkastus tehty parityönä vai yksin. Pitäisikö kahden parityötä tekevän valvontaeläinlääkärin siis tehdä yhteensä vähintään 30 tarkastusta kuukaudessa? Kohdassa jää myös epäselväksi huomioidaanko suoritteissa myös esimerkiksi Traces-tarkastukset vai lasketaanko niihin vain varsinaiset eläinsuojelutarkastukset. Ohjetta tulisi tarkentaa ja pitäytyä selkeämmässä keskimäärin noin 15 tarkastuksessa tai suoritteessa, joka myös valvontaeläinlääkärien mielestä on realistinen. Vastaavasti keskimääräisten tarkastusten määrä tulisi muuttaa kuntien laskutusohjeeseen.

Suomen Eläinlääkäriliitto ry

Kunnioittaen,
Mikko Turku
puheenjohtaja